

זהו סרט של סרטים ובוים עליידי במאי מוביל... עלילתיים, יכול היה להיות הצלחה מסי- חרית. בתנאי, כמובן, שגם הכוכבים יהיו גדולים, מפורסמים ומוכשרים.

המצפון האנושי

שה אנשים נמלטים מרכבת גרמנית, ליד גבול שווייץ, בימי מלחמת-העולם השנייה. צעירה יהודיה (שבעלה הנוצרי מצא כבר קודם לכן מיקלט בשווייץ) ואחיה, ישיש יהודי ונכרתו, ילד קטן שאינו דובר אלא צרפתית ועריק מן הצבא הנאצי, עושים דרכם אל מעבר לגבול. לקראת בוקר, תשושים, הם מסתתרים באורווה ליד אחד הכפרים. עם בוקר מגלה אותם בעלת המקום, פונדקאית שווייצית חסונה, תגובתה הראשונה — זעם: איך מעזים זרים לפלוש לתחומה הפרטי? אחר-כך צצים הרחמים: היא מוכנה להכניס אותם למטבח, לתת להם לאכול ולאפשר להם להסתלק עם רדת הלילה. אלא שבעלה בריא-הגוף, שמגלה את הפליטים, מעדיף לצלצל מייד לשוטר הכפר, כדי להימנע מסיכונים, אך עד שמגיע השוטר מגלה הפונדקאית את האיש הניבט מעיני ששת הניצולים, ועתה מוכן גם הוא לסייע להם. הוא אפילו מדריך אותם כיצד עליהם להציג עצמם בפני השוטר, כדי להימנע מגירוש מייד.

כך מוצא עצמו העריק הגרמני בתפקיד בעלה של האשה היהודיה. היהודי הישיש הופך להיות אביו. נכדתו של הישיש והילד הצרפתי (שמתבקש לא לפצות פה כדי שלא תתגלה זהותו) מוצגים כילדי הזוג הצעיר, ואילו אחיה של האשה הצעירה לובש את מדיו של החייל הנאצי. כך הם יכולים להתאים לתקנות השווייציות ביחס לפליטים פוליטיים. שכן שווייץ, כך מס- תבר, מוכנה לארח עריקים מן הצבא, כי זה פוליטי; לקבל נשים עם ילדים מתחת לגיל שש, כי זה הומאניטרי, אבל אינה מוכנה לקבל יהודים, כי זה אינו עניין פוליטי, ואשר לצד ההומאניטרי — אותו לא נדאי בכלל להזכיר.

דמנטי המתבכות. כך מתחיל הסרט הסירה מלאה, של השווייצאי מארקוס אימ- הוף. הסרט היה לדעת הכל (פרט לצוות השופטים הרשמי) הסרט המוצלח ביותר שהוצג בפסטיבל הסרטים בברלין. אימהוף מציג, בלי שום הצטעצעות או צדקנות מצדו, את המשכו של הספר שהיא בסיסו סיפור אמיתי: כיצד מתגלה הזהות האמיתית של ששת הפליטים ואיך משתרת המבוכה בין אנשי הכפר, שאהבת זרים אינה התכונה החזקה שלהם ויחד עם זאת הם כולם אנשים ישרים והגונים, ובעיני עצמם גם טובי-לב.

"מי שחוקק את החוקים כפי שהם היום, ידע בוודאי מה הוא עושה," הם אומרים, ומוצאים לעצמם מיפלט בתקנות הכתובות. זה נוח, מונע הסתבכות ומאפשר לסלק את הזרים המפוקפקים, שבאו להפר את שלות נפשם של הכפריים המסודרים.

אמנם יש כאלה, כמו הפונדקאית ובעלה, שמכונים לסייע. היא עושה כן אולי מתוך

הכלה

הלכה לצבא

טוראית בנימין (פאר, תל- אביב, ארצות-הברית) — נא לא לדרוש מן הסרט הזה שיהיה דומה למציאות. לא היתה לו מעורו כוונה כזאת. מן הרגע הראשון נועד הסיפור להיות מצוייר בקווים עבים וגסים, כמו כל קריקטורה ראויה לשמה.

בעל טרי נופח את נשמתו בליל הכלולות, שרוע על זוגות הנכנעת, על ריצפת חדר האמבטיה. דווקא שם אחז בו החשק העז, שאין לעמוד בפניו. הגברת הצעירה והמאוכזבת, תחת שתטביע את יגונה בטיפה המרה, מתגייסת לצבא. וזאת משום שהיא התמימה האחרונה בעולם, המאמינה עדיין שהצבא הוא מחנה-נופש לבני-טובים. ומה שקורה לה בצבא זה לא רק טירונות, תירגולי מישמעת ומיסדרים, אלא גם שיעור בסיסי במינהגי העולם הזה. כולל, כמובן, דרכים שבהן נערה קטנה, זהובת-תלתלים ובעלת עיניים גדולות ותמימות, יכולה וצריכה לנקוט כדי להסתדר בעולמם של גברים מאוסים או מעצבנים ונשים נבזיות או נכנעות.

גולדי האון, בתפקיד הראשי, מנצלת כאן את כל מעלותיה כקומיקאית, ועוברת בקלילות ובביטחון רב מ- הומור פיס, לעתים אלים למדי, בסצינות הטיירוונות, לקומדיה רומנטית המהודרת של השלבים האחרונים בעלילה, כאשר החיילת ג'ודי, שהתגברה על כל מיכשולי החיים בצבא, כימעט ונופלת בפח החיים האזרחיים.

גולדי האון: תסריט לפי מידותיה

הבמאי הווארד ז'ק, שהתמחה לאחרונה בקומדיות קלילות, מנצל היטב את הנתונים שהועמדו לרשותו, וצוות של שחקנים מנוסים מאוד, כמו איילין ברנן (קצינה מגוחכת) וסאם ונאמקר (אבי הטוראית) מספקים את הרקע המת- איים. יחד עם כל זאת יש להודות, שזוהי הצגת-יחיד השייכת כולה לגולדי האון.

אהבה בנוסח

הישו

עכשו תורי (סטודיו, תל-אביב, ארצות-הברית) — אם גבר היה עושה את הסרט הזה, היו אומ- רים עליו שהוא מנסה לפתות את הנשים לדבר-עבירה, ולשכנע אותן ששיוויון-זכויות, עצמאות, אי-תלות וקאריירה, אינם יכולים להוות תשובה למאויים העמוקים של נפש האדם. אבל מכיוון שלא מדובר בנימאי אלא בנימאית ובתסריטאית — אין לחשוד בכשרותן.

מתמטיקאית מצליחה, שחיה עם ארכיטקט חביב ו- משעשע, אינה מוכנה להסתפק במה שיש לה ורוצה משהו יותר. ואם ה"משהו יותר" שהיא חפצה בו זה אהבה מן הסוג הישן, אהבה עם התחייבויות, עם הזדקקות הדדית עמוקה ועם חופש אישי מוגבל, סימן שסבא וסתבא בכל זאת ידעו משהו.

במבט ראשון נראה הסרט כקומדיה רומנטית לכל דבר, עם משולש קלאסי במרכזו ואשה צעירה לבחור בין שני גברים. אלא שבזכות התסריט של אלינור ברגשטיין והבימוי של קלאודיה וייל, מצביע הסרט על כמה נקודות-תורפה בולטות במוסר החדש ועל כמה חרדות שמעיקות גם על האנשים המצליחים ביותר, לכאורה.

ג'יל קלייבורג בתפקיד מן הסוג שבו התנסה כבר כמה פעמים, מעבירה היטב את הרגשת הריקנות המתלווה ליחסים עם גבר (צ'ארלס גרודין) הפותר כל בעיה בבדיחה ומתייחס לאהבה כאל שותפות בלתי-מחייבת לזמן בלתי- מוגדר. ואילו מייקל דאגלס מהווה את הניגוד המתאים,

קלייבורג ודאגלס: ההתגלמות המתאימה

בדמות הספורטאי לשעבר. זוהי התגלמות המתאימה ביותר למשבר הגיל, שהרי במקצוע שלו להיות בן שלושים מירושו לצאת לגימלאות.

אולם ההצלחה האמיתית שייכת לווייל וברגשטיין ולדרך שבה הן מתארות את היחסים בין השלושה. יש אמנם בסרט לא מעט קלישאות רומנטיות שצוות מדי פעם, אבל אין זה מוריד ממעלותיה של אחת הקומדיות האינטלי- גנטיות ביותר שהוצגו לאחרונה בישראל.

ואכזריות מבלי שיתערבו, כי כך מלמדים אותם כללי "החוק והסדר".

תדרין

חובה לראות:

תל-אביב:

קאנאמושה, התוועדות, סרט מסוג, איש הפיל, משחקי ריגול, הסטרו האחרון.

תל-אביב

*** **קאנמושה** (גורדון, 19) — מיפגש קולנועי מרהיב, הכובש בתוכו ובצורתו גם יחד. סרט על ההבל שבגלל בירה ועל השטות שבכאריזמה. מלא חוכ- מת-חיים של אדם בגיל 70, אקירה קורו- סאוה, במאי שאינו צריך עוד לתת דין וחשבון לאיש על הדברים שהוא אמר. דיה והיינץ בנגט, בהדרכת פרנסואה טריפו.

ירושלים

*** **לילה מוסרי מאוד** (סמדר, הונגריה) — בית-בושת של תחילת המאה הופך למשך יום אחד לפני-מית-בנות, כדי לאחז את עיני אמו של סטודנט המתגורר במקום. גוטסאלגיה מעודנת ויפה לעין. במאי: קארולי מאק.

טובי-לב, רחמים והתחשבות בילדים (היא עצמה אינה יכולה ללדת), והוא, אולי משום השלהבת הקטנה שהציתה בו הפלי- טה היהודיה הצעירה, בעיקר כשהיא עומדת ליד אשתו החוקית, המבוגרת והעקרה. אלא שגם עזרה זו אינה יכולה לחוק היבש. בסופו של דבר מוזחרים האזרחים הגרמנים הנמלטים לידי שילטונות מולד- חם, בנימוס ובקפדנות רבה, בלי שום אלימות ובלי שום אכזריות נראית לעין. הבמאי אימהוף (40) נגע, אולי לראשונה בקולנוע, באחד מתסביכי-האשמה הנפוצים בקרב צעירי ארצו: האחריות הרובצת על אלה שניצבו מן הצד ולא נקפו אצבע, שעה שפשע מחריד בוצע נגד עיניהם. אימהוף מציג את הבעיה במונחים פשוטים: סיפור אמיתי, אנשים שאינם מפלצות, אלא בני-אדם פשוטים, עלילה שאין בה מעשי גבורה עילאיים ואין בה רשעות מופגנת. ואולי דווקא העובדה שהצופה יכול להבין לרוחן של כל הדמויות, היא זו שהופכת את הסרט לתעודה כל כך מסעירה ולכתב-אשמה חסר-פשרות נגד האנוכיות האנושית בכלל, והשווייצית ב- פרט.

ומה שנאמר בסרט זה על בני שווייץ, מתאים גם לגבי רבים אחרים, מחוץ לשווייץ. הניצבים יום-יום בפני קטל

מתיאס ננדיגר, טינה אנגי וקלאים שטייגר ב"סירה מלאה" ההצלחה של פסטיבל ברלין